

Asia: VN/21436/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja eräät muut muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Pidämme hallituksen esitystä erittäin tärkeänä ja kannatettavana. Palliatiivisen hoidon ja saattohoidon määritelmien sekä hyvinvointialueiden järjestämisvastuun kirjaaminen lakiin selkiyttää näiden palveluiden asemaa ja vahvistaa niiden toteutumista osana terveydenhuoltojärjestelmää. Tämä on erityisen merkityksellistä, koska palliatiivinen hoito ei ole ollut samalla tavoin vakiintunut osa terveydenhuoltoa kuin monet muut lääketieteen alat ja hoitomuodot.

Pidämme erittäin tärkeänä, että lakiin määritellään palliatiivinen hoito ja saattohoito. Esitämme kuitenkin, että palliatiivisen hoidon määritelmää 24 § osalta täsmennetään vastaamaan paremmin WHO:n ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen linjauksia seuraavasti:

Hyvinvointialueen on järjestettävä alueensa asukkaiden 1 momentin mukaisina sairaanhoitopalveluina palliatiivinen hoito ja saattohoito. Palliatiivisella hoidolla tarkoitetaan parantumatonta, etenevää sairautta sairastavan potilaan oireiden hallintaan sekä elämänlaadun ylläpitämiseen ja tukemiseen tähtäävää aktiivista kokonaisvaltaista hoitoa. Saattohoidolla tarkoitetaan palliatiivisen hoidon viimeistä vaihetta, jossa erityisenä tavoitteena on kärsimyksen lievittäminen ja elämän viimevaiheen arvokkuuden turvaaminen. Potilaan tarpeen mukaan palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa on järjestettävä perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa.

Lakiluonnos jää kuitenkin palveluiden järjestämisen osalta varsin yleisluonteiseksi. Se ei ota tarkemmin kantaa siihen, miten palliatiivinen hoito ja saattohoito tulisi hyvinvointialueilla toteuttaa, minkä vuoksi esitys ei sellaisenaan poista palveluiden alueellista vaihtelua. Nykytilassa on

tunnistettu palveluiden saatavuudessa, rakenteissa ja osaamisessa edelleen isoja eroja alueiden välillä.

Esitämme, että jatkovalmistelussa arvioidaan tarkemman sääntelyn tarvetta erityisesti palliatiivisen hoidon ja saattohoidon hoidon porrastuksen osalta (perustaso, erityistaso ja vaativa erityistaso), jotta hoidon järjestäminen vastaa potilaiden tarpeita yhdenmukaisesti koko maassa. Lisäksi on tarpeen vahvistaa veloitteita huolehtia palveluketjujen toimivuudesta ja palvelujen saatavuudesta, mukaan lukien erityistason konsultaatiotuen riittävä ja yhdenvertainen saatavuus, esimerkiksi ympärivuorokautisesti.

Samoin pidämme tärkeänä, että kansallisten laatu- ja saatavuuskriteerien ohjaavuutta ja sitovuutta vahvistetaan, jotta palliatiivisen hoidon ja saattohoidon yhdenvertainen toteutuminen voidaan varmistaa riippumatta potilaan asuinalueesta.

Korostamme, että sääntelyn tulisi kokonaisuutena tukea palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kehittämistä siten, että palvelut ovat aidosti saavutettavissa potilaan tarpeen mukaisesti sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.

Lisäksi pidämme erittäin tärkeänä palliatiivisen hoidon osaamisen systemaattista vahvistamista. Palliatiivisen lääketieteen erikoisalan perustaminen olisi keskeinen keino varmistaa palveluiden laatu, saatavuus ja yhdenmukainen järjestäminen valtakunnallisesti. Palvelujärjestelmän toimivuuden näkökulmasta erikoisalan perustaminen on perusteltua. Vaikka kysymys ei suoraan liity tähän hallituksen esitykseen, on huomattava, että hallitusohjelmassa korostetaan myös osaamisen vahvistamista. Tältä osin voidaan pitää ristiriitaisena, jos oikeus palliatiiviseen hoitoon säädetään laissa, mutta alan koulutus ja osaamisen kehittäminen jäävät pääosin ammatillisen täydennyskoulutusjärjestelmän varaan ilman selkeää kansallista ohjausta ja siitä vastaavaa erikoisalaa.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

-

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seurantaan koskevista ehdotuksista ja perusteluista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

-

Mahdolliset muut kommentit

-

Åhlgren Paulina
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue